

Projectabstract

“Wijze lessen voor het ontwikkelen, kiezen en gebruiken van leermiddelen in het leerplichtonderwijs”

Een essentieel kenmerk van kwaliteitsvolle leermiddelen is dat zij het effectief en efficiënt leren van leerlingen alsmede het effectief en efficiënt onderwijzen door leraren optimaal ondersteunen. Onder leermiddelen verstaan we dan niet enkel uitgegeven papieren leer- en werkboeken, maar ook o.m. zelfgemaakt cursusmateriaal en digitale leermiddelen. In dit onderzoeksproject wordt vertrokken van inzichten uit het leermiddelenonderzoek, de cognitieve- en onderwijspsychologie en het instructieontwerp om een evidence-informed en praktisch bruikbaar kwaliteitskader voor leermiddelen te ontwerpen en te valideren. Dit kwaliteitskader wordt vervolgens vertaald in instrumenten die ontwikkelaars kunnen gebruiken om kwaliteitsvolle leermiddelen te ontwerpen en die gebruikers kunnen inzetten om kwaliteitsvolle leermiddelen te kiezen. Hoewel de focus in dit project vooral op kenmerken van leermiddelen ligt, wordt uiteraard ook het perspectief van het gebruik van leermiddelen door leraren meegenomen.

Concreet wordt in een **eerste werkpakket** een overzicht gemaakt van bestaande indelingen van leermiddelen (bv. volgens drager, type gebruiker, enz.) en wordt een voor Vlaanderen relevante en bruikbare typologie vooropgesteld. Daarnaast wordt een literatuurstudie uitgevoerd om zicht te krijgen op de beschikbare wetenschappelijke kennis over hoe bewezen principes en technieken rond effectief leren best in leermiddelen worden toegepast. Daarbij wordt o.m. gedacht aan onderzoek rond de optimale ordening van oefeningen, rond de optimale manier om tekst en beeld te combineren in online tools en rond mogelijkheden om het activeren van relevante voorkennis via een leermiddel te stimuleren. De werkwijze die bij het uitvoeren van deze literatuurstudie zal gevolgd worden zal o.m. gebaseerd zijn op de aanbevelingen van de Cochrane Rapid Reviews Methods Group. De resultaten worden tot slot vertaald in een ontwerpversie van een kwaliteitskader voor (het ontwikkelen en beoordelen van) leermiddelen.

Dit ontwerp van het kwaliteitskader wordt in een **tweede werkpakket** geëvalueerd door diverse groepen stakeholders en vergeleken met in het buitenland gebruikte kwaliteitskaders. Vervolgens voeren we een praktijktoets uit van het kwaliteitskader door een proefevaluatie van een aantal bestaande leermiddelen. Op basis van deze resultaten zal het kwaliteitskader bijgestuurd en verder verfijnd worden.

Op basis van het definitieve kwaliteitskader voor effectieve leermiddelen worden in een **derde werkpakket** drie concrete valorisatieproducten ontworpen, te weten: (1) een online evaluatietool voor het beoordelen van leermiddelen, (2) een papieren variant van deze evaluatietool in de vorm van evaluatiekaarten en (3) een handboek rond effectieve leermiddelen. Deze valorisatieproducten worden in nauw overleg met de bij het project betrokken stakeholders ontworpen op basis van de projectresultaten. In het project werd, ten slotte, ook ruimte voorzien voor een ruime communicatie rond en verspreiding van de projectresultaten in het brede onderwijsveld.